

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

nr. van 10 juli 2026
in de zaak

In zake : 1.
 2. .
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat
 kantoor houdend te

 bij wie woonplaats wordt gekozen

 tegen :

 het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat
 kantoor houdend te

 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 24 februari 2025, strekt tot de nietigverklaring van:
- 1) de beslissing van het afdelingshoofd van de afdeling Dierenwelzijn van het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid van 23 december 2024 waarbij de paarden met en en één niet gechipt veulen in volle eigendom worden gegeven aan het erkend asiel waar de paarden op dat ogenblik verbleven (dossiernummer:);
- 2) de beslissing van het afdelingshoofd van de afdeling Dierenwelzijn van het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid van 23 december 2024 waarbij de paarden met en in volle eigendom worden gegeven aan het erkend asiel waar de paarden op dat ogenblik verbleven (dossiernummer: .

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. van 8 mei 2025 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 21 mei 2026.

Staatsraad heeft verslag uitgebracht.

Advocaat , die *loco* advocaat
verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat die *loco*
advocaat verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. In het arrest nr. van 8 mei 2025, waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is verworpen, worden de feiten als volgt weergegeven:

“3.1. Naar aanleiding van een melding op 14 juli 2024 voert de lokale politie van PZ een controle uit op 16 en 17 juli 2024. Op 22 juli 2024 wordt er een controle uitgevoerd door een inspecteur-dierenarts van de dienst Dierenwelzijn. De bevindingen worden weergegeven in het proces-verbaal (hierna: PV) nr.

Er worden 15 paarden in beslag genomen en in afwachting van de bestemmingsbeslissing overgebracht naar erkende dierenasielen.

3.2. Op 23 juli 2024 wordt de eerste verzoekende partij uitgenodigd voor een verhoor door de lokale politie PZ. Het verhoor vindt plaats op 5 augustus 2024. De eerste verzoekende partij doet afstand van tien paarden.

Vijf paarden worden verkocht (twee aan de tweede verzoekende partij en drie aan een derde).

Op 23 en 25 juli 2024 verklaart eigenaar te zijn van drie paarden, met name een merrie met chipnummer en haar veulen (niet-gechipt: en een merrie met chipnummer.

Op 26 juli 2024 verklaart tweede verzoekende partij eigenaar te zijn van twee paarden.

3.3. Op 9 augustus en 14 augustus 2024 worden drie paarden en twee paarden in volle eigendom gegeven aan respectievelijk en de tweede verzoekende partij. Tien paarden worden in volle eigendom aan een erkend dierenasiel gegeven (bestemmingsbeslissing). Deze beslissingen maken geen deel uit van het administratief dossier.

3.4. Op 5 september 2024 informeert de PZ de verwerende partij over het feit dat de vijf betrokken paarden terug op de locatie in staan. De lokale politie is ter inspectie langs geweest en meldt dat er sprake is van inadequate stallen en verzorging.

3.5. Op 14 september 2024 voert de verwerende partij een controle uit op de weide van de eerste verzoekende partij. De verwerende partij stelt vast dat de betrokken paarden niet de vereiste zorgen krijgen.

3.6. Op 30 september 2024 stelt de verwerende partij een navolgend PV op (nr.).

3.7. Op 5 november 2024 stelt de verwerende partij een navolgend PV op. Hierin worden de vaststellingen opgesomd tijdens de controles van 22 september, 25 oktober en 26 oktober 2024.

3.8. Op 5 november 2024 wordt een nieuwe beslissing tot beslagname van vijf paarden genomen.

3.9. De eerste verzoekende partij wordt met een schrijven van 8 november 2024 uitgenodigd voor een verhoor. Op 14 november 2024 bezorgt de eerste verzoekende partij haar verweer aan de verwerende partij. Het verhoor vindt plaats op 20 november 2024.

3.10. De tweede verzoekende partij en worden ook uitgenodigd voor verhoor. Beiden worden afzonderlijk verhoord op 13 december 2024. verklaart geen eigenaar meer te zijn van de paarden.

3.11. Op 12 december 2024 bezorgt de tweede verzoekende partij haar verweer aan de verwerende partij.

3.12. Op 23 december 2024 neemt de verwerende partij twee bestemmingsbeslissingen waarbij de paarden in volle eigendom worden gegeven aan het asiel.

De eerste bestreden beslissing, met name bestemmingsbeslissing nr. heeft drie paarden als voorwerp en de eerste verzoekende partij en als betrokkenen. De eigenaar van de paarden is onbekend. Het betreft: 1) (of nog: ‘) met chipnummer 2) (veulen van , ongechipt; 3) Paard met chipnummer

De tweede bestreden beslissing, met name bestemmingsbeslissing nr. heeft twee paarden als voorwerp en de verzoekende partijen als betrokkenen. De tweede verzoekende partij is eigenaar van deze paarden en de eerste verzoekende partij staat in voor het onderhoud en de verzorging ervan. Het betreft: 1) met chipnummer ; 2) met chipnummer

3.13. De verwerende partij ontvangt op 18 maart 2025 een email waaruit blijkt dat drie van de vijf paarden geadopteerd zijn. Het betreft het paard met chipnummer het ongechipte veulen en het paard met chipnummer

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

4. In de memorie van wederantwoord vragen de verzoekende partijen om de stukken 18, 19 en 20 van het administratief dossier uit het debat te weren, daar die stukken “niet voldoen aan de taalwetgeving”.

5. De verzoekende partijen verduidelijken niet welke taalwetgeving zou zijn geschonden noch waarom de door hen geviseerde stukken daaraan niet zouden voldoen. Nog minder verduidelijken zij op basis van welke rechtsgrond die stukken zouden moeten worden geweerd.

De vraag om de stukken 18, 19 en 20 van het administratief dossier uit het debat te weren, wordt verworpen.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

A. Exceptie van gebrek aan belang

6. In de memorie van antwoord werpt de verwerende partij op dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het beroep. De eerste verzoekende

partij heeft geen belang, daar ze geen eigenaar is van de paarden. Er ligt immers geen bewijs voor dat de eerste verzoekende partij de paarden heeft overgekocht. Als louter betrokkene beschikt zij volgens de verwerende partij niet over het vereiste belang. Voorts werpt de verwerende partij op dat door de overdracht in volle eigendom aan de dierenasielen de verzoekende partijen niet meer in het bezit kunnen worden gesteld van de dieren, zodat zij geen belang hebben.

Beoordeling

7. Het auditoraat besluit tot de ongegrondheid van de exceptie op grond van de volgende overwegingen:

“Het is niet duidelijk of de eerste verzoekende partij de eigenaar is van de betrokken paarden. De eerste verzoekende partij was wel de houder of verzorger van de betrokken paarden. Daar bestaat geen betwisting over. De bestreden bestemmingsbeslissing werd ook in haar hoofde genomen. Uit de bepalingen van de wet van 14 augustus 1986 blijkt dat deze bepalingen ook van toepassing zijn op de houder en verzorger van dieren. Zo verwijst artikel 4 van de wet van 14 augustus 1986 naar de houder en verzorger en werd bij artikel 37 van het decreet van 13 juli 2018 in artikel 42 van de wet van 14 augustus 1986 het woord ‘eigenaar’ vervangen door het woord ‘verantwoordelijke van het dier’. De verantwoordelijke van het dier is de natuurlijke persoon, eigenaar of houder van een dier die er gewoonlijk een onmiddellijk beheer of toezicht op uitoefent (artikel 3, 24°). Er bestaat geen twijfel over het feit dat de eerste verzoekende partij de verantwoordelijke van de betrokken paarden was. In die hoedanigheid werd de bestreden bestemmingsbeslissing ten aanzien van haar genomen. Zij beschikt als houder en of verzorger over het vereiste belang om een beroep in te stellen tegen de ten aanzien van haar genomen beslissing. Voor het overige wordt er verwezen naar onder meer het arrest nr. van 27 juni 2025 en van 31 oktober 2025. Verzoekers beschikken over het vereiste belang.”

8. De verwerende partij heeft na kennisneming van het auditoraatsverslag niet de gelegenheid benut die een laatste memorie biedt om nog een andere visie op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Zij gedraagt zich daarentegen, wat deze exceptie betreft, naar de wijsheid van de Raad van State.

9. In die omstandigheden en na eigen onderzoek ziet de Raad van State geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en besluit, de redenering van het auditoraat bijvallend, dat de exceptie ongegrond is.

B. Exceptie van gebrek aan samenhang

10. In de memorie van antwoord werpt de verwerende partij op dat de verzoekende partijen de twee bestreden beslissingen niet met één verzoekschrift kunnen aanvechten bij gebrek aan verknochtheid. Het beroep kan volgens de verwerende partij hoogstens ontvankelijk zijn, in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Beoordeling

11. Het auditoraat besluit tot de ongegrondheid van de exceptie op grond van de volgende overwegingen:

“De procedure die geleid hebben tot de bestreden beslissingen zijn gelijktijdig verlopen. Het gaat derhalve niet om los van elkaar staande procedures, doch om procedures die elkaar in sterke mate hebben beïnvloed. Zo heeft de beslissing tot beslagname betrekking op de vijf paarden, de vaststellingen met betrekking tot de vijf paarden werden in hetzelfde proces-verbaal genoteerd. De verwerende partij heeft het betrokken dossier zelf als één of minstens een samenhangend dossier behandeld. Er bestaat bijgevolg een voldoende samenhang tussen beide bestreden beslissingen. Mede ook gelet op de gelijklopende middelen die tegen de beslissingen worden aangevoerd staat het aanvechten ervan met één verzoekschrift een vlotte processuele afhandeling niet in de weg.”

12. De verwerende partij heeft na kennisneming van het auditoraatsverslag niet de gelegenheid benut die een laatste memorie biedt om nog een andere visie op de beoordeling door het auditoraat weer te geven. Zij gedraagt zich daarentegen, wat deze exceptie betreft, naar de wijsheid van de Raad van State.

13. In die omstandigheden en na eigen onderzoek ziet de Raad van State geen reden om het anders te zien dan het auditoraat en besluit, de redenering van het auditoraat bijvallend, dat de exceptie ongegrond is.

VI. Onderzoek van de middelen

Vooraf

14. Luidens artikel 2, § 1, derde lid, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ (hierna: algemeen procedure-reglement) moet het verzoekschrift een samenvatting van het middel bevatten als voor het middel een verdere uiteenzetting nodig is. Luidens het voornoemde artikel 2, § 1, derde lid, van het algemeen procedurereglement kan de ontstentenis van de samenvatting van de grief niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid van het middel, maar luidens het verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 21 juli 2023 ‘tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ dat deze verplichting invoerde, heeft “die ontstentenis [...] als enig mogelijk gevolg voor de verzoeker dat de draagwijdte van zijn grief niet correct samengevat en dus begrepen wordt in het verslag van de auditeur en in het arrest” (*BS* 26 juli 2023, Ed. 2, 62.630).

Te dezen bevat het verzoekschrift weliswaar een uiteenzetting van de middelen, maar geen samenvatting van de grieven in de zin van de voornoemde bepalingen, terwijl de verzoekende partijen wel aan de hand van zeer omstandige toelichtingen concreter ingaan op de argumenten die volgens hen de middelen ondersteunen.

Uit wat voorafgaat, volgt dat de verzoekende partijen moeten verdragen dat de Raad van State de grieven samenvat en begrijpt zoals hierna wordt gedaan.

15. Daarenboven stelt de Raad van State vast dat de uiteenzetting van de middelen in het verzoekschrift, dat ettelijke bladzijden beslaat, overkomt als zeer breedvoerig, bij wijlen chaotisch en op zijn minst gezegd onsamenhangend. Onder een titel “6. In rechte: bespreking ernstige middelen” wordt het belang van de verzoekende partijen besproken – nadat dit ook al eerder

werd toegelicht –, alsook de spoedeisendheid, maar wordt tegelijkertijd ook kritiek geleverd op de bestreden beslissingen. De verzoekende partijen voeren de schending aan van een reeks rechtsregels en beginselen van behoorlijk bestuur, waarna zij in een “[t]en eerste” en een “[t]en tweede” een aantal concrete grieven ontwikkelen. Vervolgens volgen – nog steeds onder de rubriek 6 – een “[e]erste”, een “[t]weede”, een “[d]erde”, nogmaals een “[d]erde” en een “[v]ierde” middel. In de memorie van wederantwoord is er sprake van een “[t]en eerste” tot een “[t]en zevende”. In de laatste memorie – met de benaming “memorie van wederantwoord” – geven de verzoekende partijen aan dat zij hun laatste memorie “opstellen zoals de verslaggever en verwerende partij dit hebben begrepen”. Zij herhalen daarbij wat zij reeds in hun eerdere procedurestukken aanvoerden, waarbij de uiteenzetting van de zeven “middelen” ditmaal wordt doorspekt met uiteenzettingen die in de eerdere procedurestukken onder de uiteenzetting van de feiten of de toelichting van het belang zijn terug te vinden.

Zoals het auditoraatsverslag het voorzichtig uitdrukt “komt [dit] de duidelijkheid niet ten goede”. Een dergelijke werkwijze bemoeilijkt het voor de verwerende partij om op gepaste wijze een antwoord te formuleren op de middelen, wat een impact heeft op haar recht van verdediging.

Opdat een middel ontvankelijk zou zijn, is minstens vereist dat summier doch duidelijk de beweerde onregelmatigheid van de bestreden beslissing(en) wordt aangegeven. De vereiste om een middel voldoende duidelijk en nauwkeurig te formuleren, strekt er toe het tegensprekelijk karakter van de schriftelijke procedure en het recht van verdediging van de verwerende partij te waarborgen. Het komt overigens niet aan de Raad van State toe om uit een juridisch niet-onderbouwde of onsamenhangende uiteenzetting zelf middelen te construeren die voldoen aan de vereisten van het algemeen procedurereglement.

Het staat inderdaad op grond van artikel 2, § 1, 3°, van het algemeen procedurereglement aan de verzoekende partij om in het verzoekschrift een “uiteenzetting van de middelen” te geven. Het valt aan deze partij toe om een middel – zowel de omschrijving van de rechtsregel of het rechtsbeginsel waarvan

de schending wordt ingeroepen, alsook de wijze waarop die rechtsregel of dat rechtsbeginsel door de bestreden beslissing(en) wordt geschonden – voldoende duidelijk uiteen te zetten, zodat de verwerende partij, en nadien het auditoraat en de Raad van State, geen veronderstellingen moeten maken over de juiste bedoelingen van de verzoekende partij en zo ertoe worden gebracht om in de plaats van haar de door haar aangevoerde grieven te interpreteren en te redigeren. Evenmin komt het de Raad van State toe om een middel in de plaats van een verzoekende partij te construeren. Het valt de verzoekende partij toe het vermoeden van wettigheid van een administratieve rechtshandeling te weerleggen, door aan de hand van een duidelijk geformuleerd middel uiteen te zetten welke rechtsregels en rechtsbeginselen die zij aanduidt, moeten worden geacht te zijn geschonden.

Daar moet worden vastgesteld dat de verzoekende partijen in het verzoekschrift, de memorie van wederantwoord en de laatste memorie verzuimen hun grieven in helder gestructureerde en duidelijk van elkaar te onderscheiden middelen uiteen te zetten, moeten de verzoekende partijen verdragen dat hun betoog slechts ontvangen en beoordeeld kan en zal worden in zoverre de verwerende partij het mocht begrijpen en het door het auditoraat is opgevat en in zoverre het relevant is voor de bestreden beslissing(en).

16. Uit wat voorafgaat, volgt dat de middelen worden onderzocht zoals de verwerende partij en vervolgens het auditoraat ze hebben ontward en beperkt tot de grieven die in het verzoekschrift als dusdanig zijn uiteengezet. In de mate dat de verzoekende partijen in de memorie van wederantwoord en de laatste memorie nieuwe argumenten ter adstructie van hun in het verzoekschrift ontwikkelde middelen aanvoeren, bemerkt de Raad van State dat de verzoekende partijen die reeds hadden kunnen aanvoeren en ontwikkelen in het verzoekschrift. In die mate geven de verzoekende partijen aldus in wezen, op laattijdige en niet-ontvankelijke wijze, een nieuwe grondslag aan hun middelen.

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

17. In een eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 11, derde lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ (hierna: bijzondere wet van 8 augustus 1980) en van artikel 34, §§ 1, 1°, en *2bis* van de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’ (hierna: wet van 14 augustus 1986). Dit eerste middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“Verzoekers roepen in hun eerste middel de schending in van artikel 11, derde lid, 1° BWHI en toenmalige artikel 34, §1, 1° en §2bis Dierenwelzijnswet omdat zij menen dat de verwerende partij niet bevoegd is om leden van de lokale politie te belasten met de vaststelling en opsporing van misdrijven aangezien dit enkel is voorbehouden aan de beëdigde ambtenaren. De verwerende partij diende zelf aanwezig te zijn bij de vaststellingen ervan.

Verzoekers volharden in de memorie van wederantwoord in het middel.”

18. In de laatste memorie repliceren de verzoekende partijen op het auditoraatsverslag. Volgens de verzoekende partijen zou een beroep tegen de beslissing tot inbeslagname van de dieren weinig zin hebben, ingevolge de rechtspraak van de Raad van State dat de beslissing tot inbeslagname van rechtswege verdwijnt door de bestemmingsbeslissing. Voorts hebben zij afgewacht of er al dan niet een bestemmingsbeslissing zou volgen. Het gegeven dat de verzoekende partijen de beslissing tot inbeslagname niet hebben aangevochten, kan geen reden zijn om hun argumenten af te wimpelen. De vaststellingen die aan de basis liggen van het beslag, steunen ook de latere bestemmingsbeslissingen.

Beoordeling

19. Artikel 11, derde lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 luidt:

“Binnen de grenzen vermeld in het eerste lid, kunnen de decreten:
1° de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie toekennen aan de beëdigde ambtenaren van de Gemeenschaps- of Gewestregering of van instellingen die onder het gezag of het toezicht van de Gemeenschaps- of Gewestregering ressorteren.”

Artikel 34, § 1, 1°, van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen, luidt:

“Onverminderd de ambtsbevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie worden overtredingen op deze wet en op de uitvoeringsbesluiten ervan en op de Europese verordeningen, beschikkingen en besluiten ter zake opgespoord en vastgesteld door:
1° de leden van de federale en lokale politie.”

Artikel 34, § 2*bis*, van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen, luidt:

“Zonder afbreuk te doen aan de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, kunnen de overheidspersonen, vermeld in paragraaf 1, vaststellingen doen met audiovisuele middelen. Ze kunnen ook audiovisueel materiaal van derden gebruiken, als deze personen dat materiaal rechtmatig hebben gemaakt of verkregen.”

20. De grief van de verzoekende partijen komt er in wezen op neer dat de verwerende partij op grond van de bevoegdheidsverdelende regels, te dezen artikel 11, derde lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, niet bevoegd zou zijn om leden van de lokale politie te belasten met de vaststelling en opsporing van misdrijven inzake dierenwelzijn, daar dit enkel is voorbehouden aan de beëdigde ambtenaren van de verwerende partij.

Het middel zoals geformuleerd door de verzoekende partijen komt aldus neer op een kritiek op de wet van 14 augustus 1986. Dergelijke kritiek

op een wetskrachtige norm ontsnapt evenwel aan de beoordelingsbevoegdheid van de Raad van State.

21. Uit wat voorafgaat, volgt dat het eerste middel niet tot de vernietiging kan leiden.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

22. In een tweede middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van artikel 34, § 2, van de wet van 14 augustus 1986. Dit tweede middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“In een tweede middel voeren verzoekers aan dat er geen deskundige werd afgevaardigd ter plaatse voorafgaand aan de inbeslagname. Verweerder heeft zich niet gedragen als een voorzichtige en zorgvuldige overheid. Verzoekers volharden in de memorie van wederantwoord in het middel.”

23. In de laatste memorie verwijzen de verzoekende partijen vooreerst naar hun repliek op het auditoraatsverslag, wat het eerste middel betreft, en herhalen zij voorts wat zij reeds in hun eerdere procedurestukken hebben uiteengezet.

Beoordeling

24. Artikel 34, § 2, van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen, luidt:

“De overheidspersonen bedoeld in § 1 kunnen zich alle inlichtingen en bescheiden doen verstrekken die zij tot het volbrengen van hun taak nodig achten en overgaan tot alle nuttige vaststellingen.
In uitoefening van hun opdracht mogen ze alle vervoersmiddelen, gronden, bedrijven of lokalen waar levende dieren gehouden of gebruikt worden, betreden. Het bezoek van lokalen die tot woning dienen is slechts toegestaan van 5 uur ’s morgens tot 9 uur ’s avonds en met verlof van de rechter in de politierechtbank.

Dit verlof is eveneens vereist voor het bezoek, buiten die uren, van lokalen die niet voor het publiek toegankelijk zijn.

Ze kunnen assistentie vorderen van de politie voor de opdrachten waarbij er een risico kan geïdentificeerd worden voor de veiligheid van de personen.

Zij kunnen zich bij de uitoefening van hun bevoegdheden laten bijstaan door personen die ze daarvoor hebben aangewezen op grond van hun deskundigheid.

Ze kunnen overgaan tot het verhoor van de overtreder en tot elk ander nuttig verhoor.”

25. Daargelaten dat de verzoekende partijen niet uiteenzetten waarom uit artikel 34, § 2, van de wet van 14 augustus 1986 zou volgen dat de verwerende partij verplicht is om voorafgaand aan het beslag een deskundige ter plaatse te sturen – de verwerende partij wijst er terecht op dat dit slechts een mogelijkheid betreft binnen haar discretionaire beoordelingsmarge – stelt de Raad van State vast dat de verzoekende partijen dit middel betrekken op de beslissing tot inbeslagname, niet op de bestreden beslissingen.

In dat verband wordt verwezen naar artikel 42 van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen, dat luidt:

“§ 1. Wanneer de in artikel 34 bedoelde overheidspersonen een inbreuk op deze wet, haar uitvoeringsbesluiten of Europese verordeningen of beschikkingen/besluiten vaststellen en deze inbreuk over levende dieren gaat, kunnen zij deze dieren administratief in beslag nemen en indien nodig onderbrengen in een geschikte opvangplaats.

[...]

§ 2. De Dienst bepaalt de bestemming van het dier dat overeenkomstig paragraaf 1 in beslag werd genomen. Deze bestemming bestaat uit het al dan niet tegen waarborgsom teruggeven aan de verantwoordelijke van het dier, het verkopen, het in volle eigendom geven aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon, het slachten of het zonder verwijl doden.

§ 3. Het in paragraaf 1 bedoelde beslag wordt van rechtswege opgeheven door de in paragraaf 2 bedoelde beslissing of, bij het uitblijven van dergelijke beslissing, na een termijn van twee maanden te rekenen vanaf de datum van inbeslagname.

[...].”

Hieruit volgt dat de beslissing tot inbeslagname inmiddels van rechtswege is opgeheven ingevolge de totstandkoming van de bestreden beslissingen, zodat de vordering in de mate dat ze is gericht tegen de beslissing tot inbeslagname geen voorwerp meer heeft en aldus niet ontvankelijk is.

De argumenten in de laatste memorie van de verzoekende partijen over de opportuniteit om de beslissing tot inbeslagname aan te vechten, doen niet anders oordelen. De verzoekende partijen tonen daarmee geenszins aan dat het aanvechten van de beslissing tot inbeslagname niet mogelijk was.

26. Uit wat voorafgaat, volgt dat het tweede middel niet tot de vernietiging kan leiden.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

27. In een derde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de hoorplicht. Dit derde middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“In een derde middel voeren verzoekers de schending aan van de hoorplicht. Verzoekers menen dat zij bij beide inbeslagnames niet voorafgaand werden gehoord door de politie. Opnieuw moet worden vastgesteld dat Dierenwelzijn/ de politie niet als een zorgvuldige overheid is opgetreden, met schending van de rechten van verzoekster tot gevolg. Verzoekers hernemen het middel in de memorie van wederantwoord.”

28. In de laatste memorie verwijzen de verzoekende partijen vooreerst naar hun repliek op het auditoraatsverslag, wat het eerste middel betreft, en herhalen zij voorts wat zij reeds in hun eerdere procedurestukken hebben uiteengezet.

Beoordeling

29. Het derde middel is uitdrukkelijk gericht tegen de beslissing tot inbeslagname, niet tegen de bestreden beslissingen.

De Raad van State verwijst opnieuw naar artikel 42 van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen, en herhaalt dat de beslissing tot inbeslagname van rechtswege is opgeheven ingevolge de bestreden beslissingen, zodat de vordering in de mate dat ze is gericht tegen de beslissing tot inbeslagname geen voorwerp meer heeft en aldus niet ontvankelijk is, alsook dat de argumenten in de laatste memorie van de verzoekende partijen niet anders doen oordelen (zie *supra*, nr. 25).

30. Uit wat voorafgaat, volgt dat het derde middel niet tot de vernietiging kan leiden.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

31. In een vierde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de materiële motiveringsplicht. Dit vierde middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“In een vierde middel voeren verzoekers de schending aan van de materiële motiveringsplicht.

Er is een gebrek aan een feitelijk juiste en draagkrachtige motivering.

Er werden slechts karige controles uitgevoerd en dit enkel door de politie. Deze vaststellingen spreken zichzelf vaak tegen. Zo is er vaak sprake van karig ingestrooide stallen maar daags voor de inbeslagname is hier geen sprake van.

Ook frappante tegenstrijdigheden zijn schering en inslag. Verzoekers sommen de volgende elementen op:

Inzake de controle door de politie op 26.10.2024 om 8u37 vermeldt het PV niets over waar de paarden zich bevinden. In de bestreden bestemmingsbeslissingen staat daar opeens: de paarden bevinden zich in de stallen. Dierenwelzijn kan het PV niet zomaar aanpassen.

Verzoekers hernemen het middel in de memorie van wederantwoord.”

32. In de laatste memorie beperken de verzoekende partijen zich tot het hernemen van wat zij in hun eerdere procedurestukken aanvoerden.

Beoordeling

33. De materiële motiveringsplicht houdt in dat iedere bestuurshandeling moet steunen op motieven waarvan het feitelijk bestaan naar behoren is bewezen en die in rechte ter verantwoording van die handeling in aanmerking kunnen worden genomen. Bij de beoordeling van de naleving van de materiële motiveringsplicht is de Raad van State niet bevoegd om zijn oordeel omtrent de feiten in de plaats te stellen van het oordeel van het bestuur. Hij is enkel bevoegd om desgevraagd na te gaan of het bestuur is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of het die correct heeft beoordeeld en of het op grond daarvan binnen de perken van de redelijkheid tot zijn besluit is kunnen komen. Voorts mag enkel met de formeel uitgedrukte motieven rekening worden gehouden.

Aan een overheidsonderzoek kleefte het vermoeden van wettigheid. Om de onwettigheid van de motieven van de beslissing van het bestuur aan te tonen, mag een verzoeker niet volstaan met het louter ontkennen of in vraag stellen van de feitelijke elementen waarop de beoordeling door het bestuur berust. Het is zaak van verzoeker om aanwijzingen te verschaffen die het vermoeden wettigen of aantonen dat de door het bestuur in aanmerking genomen gegevens niet juist zijn.

34. De deels door de verwerende partij geanonimiseerde eerste bestreden beslissing is als volgt formeel gemotiveerd:

“De vaststellingen en foto’s, geacteerd in PV met nr.
dd. 14/09/2024 om 20u45

-) – mager – hooizak is leeg – stal zeer zuinig ingestrooid en nat
 - – mager - gevulde hooizak – stal erg zuinig ingestrooid en nat
 - met veulen (geen chip)) - mager, geen hooi, zuinig ingestrooid
 - – mager, opgetrokken buik - gevulde hooizak – stal erg zuinig ingestrooid
- dd. 22/09/2024 om 8u55

De paarden bevinden zich in karig ingestrooide stallen, de betonvloer is duidelijk te zien door een dunne laag stro. De paarden beschikken niet over een droog en

comfortabel ligbed. De paarden beschikken over amper tot geen hooi. Drinkwater is aanwezig in elke stal.

dd. 25/10/2024 om 11u10

De paarden bevinden zich in de stallen die niet ingestrooid zijn, nat en vuil van mest. De paarden staan in het nat met hun hoeven. De betonvloer is duidelijk te zien. De paarden beschikken niet over een droog en comfortabel ligbed. Hooi is niet aanwezig bij de paarden. Drinkwater is wel aanwezig. De ribben van alle paarden, alsook van het veulen, zijn zichtbaar. De voedervoorraad is zeer miniem. De voederzakken zijn aanwezig maar 1/5 tot max. 1/3 gevuld. Op de weide vooraan liggen hooibalen. Stro is nauwelijks voorradig.

dd. 26/10/2024 om 8u37

De paarden bevinden zich in de stallen. De paarden beschikken over amper tot geen drinkwater. De uitwerpselen werden verwijderd, de stallen zijn echter nog steeds amper ingestrooid: de betonvloer is duidelijk zichtbaar. De paarden beschikken niet over een droog en comfortabel ligbed. De paarden beschikken niet over hooi. Het valt op dat de rug van het veulen ingevallen lijkt. De paarden lijken niet te zijn aangekomen in gewicht sinds de inbeslagname dd. 22/07/2024. Betrokkene wordt telefonisch gecontacteerd door de lokale politie. Zij geeft aan dat er nog meer stro zal gegeven worden bovenop de vlasmix, dat het uitmesten van de stallen overdag gebeurt, dat alle paarden dagelijks op de paddock gaan en dat van zodra de elektriciteit op de weide in orde is, de paarden elke dag op de weide zullen gaan. Omstreeks 12u45 stuurt [...] foto's waarop te zien is dat de stallen werden ingestrooid.

dd. 30/10/2024 om 14u45.

De paarden bevinden zich in de stallen. De stallen zijn proper maar zeer karig ingestrooid. De betonvloer is duidelijk zichtbaar. De paarden beschikken niet over een comfortabel ligbed. De paarden beschikken over drinkwater. In 2 stallen is hooi aanwezig in een hooizak. In 2 stallen ligt een rest hooi op de grond.

dd. 04/11/2024.

De paarden bevinden zich in de stallen. Er ligt een brief van [...] gericht aan 'de heren en dames van de wet' Daarin omschrijft [...] het verzorgingsschema m.b.t. de paarden. De stallen zijn proper ingestrooid. Drinkwater is aanwezig.

dd. 05/11/2024 omstreeks 9u25

Verschillende paarden zijn nog steeds mager. Geen enkel van de 5 paarden beschikt over ruwvoeder, met uitzondering van 1 stal waarin in de hoek van de stal op de grond een handvol restje hooi ligt. Er is slechts een kleine voedervoorraad voor het aantal aanwezige paarden.

Geen enkel van de 5 paarden beschikt over een voldoende droog en comfortabel ligbed, de betonvloer is duidelijk zichtbaar door de dunne laag vuil en nat stro. Er is slechts een kleine voorraad stro.

-> Deze steeds terugkerende vaststellingen wijzen er op dat

- de dieren niet gehouden werden volgens hun ethologische en fysiologische behoeften waardoor hun welzijn ernstig geschaad werd;
- betrokkene de eerder opgelegde voorwaarden niet of minstens onvoldoende naleeft;

In de dierenartsverslagen van. 8/11/2024 en 19/11/2024 staan volgende vaststellingen beschreven:

1. Een merrie met chipnummer met een lichaamsscore van 2/5 had een wonde aan de dorsale zijde van de linker achterkoot die, gezien het littekenweefsel/de genezing, onvoldoende verzorgd lijkt te zijn. Ze had vuil/modder over het hele lichaam.
2. De zogende merrie dient bijgevoerd te worden;
3. Van de zogende merrie moeten de vacht, voeten en vooral het gebit onderhouden worden.

4. De merrie en het veulen zijn erg zenuwachtig, terwijl ze enkele dagen geleden zijn aangekomen.

Gezien er sprake is van ver van optimale verblijfsomstandigheden, zijn ze verdacht van maagzweren;

Dit wijst er op dat [...] heeft nagelaten de dieren de nodige algemene (vacht, hoeven, ...) en medische (onverzorgde wonden) zorgen te bieden;

[...]

Bovenstaande wijst erop dat er geen garanties zijn dat het welzijn van de dieren gewaarborgd kan worden;

Bovenal moet rekening gehouden worden met het feit dat er geen eigenaar van de drie paarden gekend is:

verklaart echter dat zij gezegd en ervoor getekend heeft dat de paarden niet meer van haar zijn. Ze staan niet bij haar, ze verzorgt ze niet en ze mocht er niets meer mee doen. Dit was binnen een week nadat ze de paarden heeft teruggebracht (augustus/september).

Gezien er zich geen andere eigenaar gemeld heeft, kan niet anders worden beslist dan de paarden in volle eigendom aan de erkende dierenasielen te geven.”

De tweede bestreden beslissing is als volgt formeel gemotiveerd:

“De vaststellingen en foto’s, geacteerd in PV met nr.

dd. 14/09/2024 om 20u45

>) – mager – hooizak is leeg – stal zeer zuinig
ingestrooid en nat

> – mager - gevulde hooizak – stal erg zuinig
ingestrooid en nat

> met veulen (zonder chip)) - mager, geen
hooi, zuinig ingestrooid

>) – mager, opgetrokken buik - gevulde hooizak – stal erg
zuinig ingestrooid

dd. 22/09/2024 om 8u55

De paarden bevinden zich in karig ingestrooide stallen, de betonvloer is duidelijk te zien door een dunne laag stro. De paarden beschikken niet over een droog en comfortabel ligbed. De paarden beschikken over amper tot geen hooi. Drinkwater is aanwezig in elke stal.

dd. 25/10/2024 om 11u10

De paarden bevinden zich in de stallen die niet ingestrooid zijn, nat en vuil van mest. De paarden staan in het nat met hun hoeven. De betonvloer is duidelijk te zien. De paarden beschikken niet over een droog en comfortabel ligbed. Hooi is niet aanwezig bij de paarden. Drinkwater is wel aanwezig. De ribben van alle paarden, alsook van het veulen, zijn zichtbaar. De voedervoorraad is zeer miniem. De voederzakken zijn aanwezig maar 1/5 tot max. 1/3 gevuld. Op de weide vooraan liggen hooibalen. Stro is nauwelijks voorradig.

dd. 26/10/2024 om 8u37

De paarden bevinden zich in de stallen. De paarden beschikken over amper tot geen drinkwater. De uitwerpselen werden verwijderd, de stallen zijn echter nog steeds amper ingestrooid: de betonvloer is duidelijk zichtbaar. De paarden beschikken niet over een droog en comfortabel ligbed. De paarden beschikken niet over hooi. Het valt op dat de rug van het veulen ingevallen lijkt. De paarden lijken niet te zijn aangekomen in gewicht sinds de inbeslagname dd. 22/07/2024. Betrokkene wordt telefonisch gecontacteerd door de lokale politie. Zij geeft aan dat er nog meer stro

zal gegeven worden bovenop de vlasmix, dat het uitmesten van de stallen overdag gebeurt, dat alle paarden dagelijks op de paddock gaan en dat van zodra de elektriciteit op de weide in orde is, de paarden elke dag op de weide zullen gaan. Omstreeks 12u45 stuurt [...] foto's waarop te zien is dat de stallen werden ingestrooid.

dd. 30/10/2024 om 14u45.

De paarden bevinden zich in de stallen. De stallen zijn proper maar zeer karig ingestrooid. De betonvloer is duidelijk zichtbaar. De paarden beschikken niet over een comfortabel ligbed. De paarden beschikken over drinkwater. In 2 stallen is hooi aanwezig in een hooizak. In 2 stallen ligt een rest hooi op de grond.

dd. 04/11/2024.

De paarden bevinden zich in de stallen. Er ligt een brief van [...] gericht aan 'de heren en dames van de wet' Daarin omschrijft [...] het verzorgingsschema m.b.t. de paarden. De stallen zijn proper ingestrooid. Drinkwater is aanwezig.

dd. 05/11/2024 omstreeks 9u25

Verschillende paarden zijn nog steeds mager. Geen enkel van de 5 paarden beschikt over ruwvoeder, met uitzondering van 1 stal waarin in de hoek van de stal op de grond een handvol restje hooi ligt. Er is slechts een kleine voedervoorraad voor het aantal aanwezige paarden.

Geen enkel van de 5 paarden beschikt over een voldoende droog en comfortabel ligbed, de betonvloer is duidelijk zichtbaar door de dunne laag vuil en nat stro. Er is slechts een kleine voorraad stro.

-> Deze steeds terugkerende vaststellingen wijzen er op dat

- de dieren niet gehouden werden volgens hun ethologische en fysiologische behoeften waardoor hun welzijn ernstig geschaad werd;
- betrokkene de eerder opgelegde voorwaarden niet of minstens onvoldoende naleeft;

In de dierenartsverslagen van. 8/11/2024 en 19/11/2024 staan volgende vaststellingen beschreven:

1. Een ruïn met chipnummer met een lichaamsscore van 2/5, gaf een angstige indruk en had vuil/modder over het hele lichaam;

2.): Er werd geen rekening gehouden met de standafwijking bij de hoofverzorging zoals gespecificeerd toen zij het asiel verliet. Ze is magerder dan bij vertrek uit het asiel;

Bij moeten de vacht, voeten en vooral het gebit onderhouden worden. Zij was ook erg zenuwachtig, terwijl ze enkele dagen geleden was aangekomen. Gezien er sprake is van ver van optimale verblijfsomstandigheden, is ze verdacht van maagzweren;

Dit wijst er op dat [eerste verzoekende partij] heeft nagelaten de dieren de nodige algemene (vacht, hoeven, ...) en medische (onverzorgde wonde) zorgen te bieden; [Eerste verzoekende partij] werd op 20/11/2024 verhoord. Zij verklaarde het volgende:

> Ik ben sinds enkele jaren op invaliditeit. Ik verplaats mij met de trein naar de paarden, ik heb geen wagen meer om zo goed mogelijk voor de paarden te kunnen zorgen;

> Ik had twee schuilstallen gekocht maar heb dit geannuleerd omdat ze er niet meer zijn;

> Hooi en stro komt van bij een boer op een paar km van mij, ik bel altijd goed op voorhand;

> De buur geeft rond 8-9u15 water, kuist de tonnen en geeft ook hooi. Ik kom rond 10u-10u30 en geef terug hooi. 's Middags tussen 12-13u krijgen ze opnieuw hooi. Dan krijgen ze krachtvoer, pulp, luzernekorrels, geplette gerst (de merrie en veulen

krijgen een schep of 6 meer). De stallen worden dan ook gedaan en de paarden gaan buiten, elke dag. In de namiddag worden nog 2 grote zakken hooi volledig gevuld;
> Ze hebben 3 porties los hooi per dag en 2 hooizakken. Bij merrie en veulen geef ik alles op de grond. In totaal geef ik 100kg hooi per dag voor 4 paarden en een veulen;

> Die mens () brengt ook voederzakken als ik bel. Ik betaal altijd op voorhand;

> Mijn broer heeft gekeken om de paarden onder te brengen in pensions en dat meisje zou de paarden onderbrengen in een stal maar die was vol. We hebben nu eenmaal het terrein van mijn moeder (). Ze zijn rechtstreeks vanuit het asiel naar daar gegaan;

> [Tweede verzoekende partij] en () werken onregelmatig en afhankelijk van de uren, afwisselend, komen ze. Beiden komen een 4-tal keer per week;

> Op vragen over de verschillende controles (verschillende data en tijdstippen): De paarden krijgen elke dag hetzelfde schema zoals ik al gezegd heb. 's Avonds komt de buurman nog eens als er hooi of stro nodig is, het ene paard eet meer dan het andere;

Ik kom niet voor 10u dus daarvoor worden de stallen niet uitgemest;

Soms kan er ook iets tussenkomen. Na de controle van 25/10 heb ik foto's gestuurd naar de politie dat de boxen werden ingestrooid;

Om 8u37 zal de buurman nog niet geweest zijn, daarna hebben ze altijd drinken en 1e portie hooi;

Dat de rug van het veulen ingevallen lijkt, is niet juist, daar is niets aan;

Op de vraag waarom het hooi van 8-9u om 11u al op is: ze krijgen ook geen berg, dit wordt verspreid;

Ik toon u foto's van 2 volle hooizakken en de paarden op de paddock. Ze komen wel degelijk buiten;

Over de vaststellingen op 30/10: Dat klopt niet. Er zal al gegeten zijn van die hooizakken hé, er staat daar geen vast uur op hé;

> De paarden zijn mager terug gekomen van de asielen. Ik toon u (eigen) foto's en foto's van de asielen waarop duidelijk te zien is dat () duidelijk dikker was dan de dag dat ze terug kwam;

ADVOCAAT: je kan niet verwachten dat de dieren op 2 weken terug goed staan;

> Over de telkenmale vuile, onvoldoende ingestrooide stallen: 1 keer kan ik bevestigen maar de andere keren was er nog niet uitgemest behalve om 20u45, maar dan zal er al veel gegeten en gemest zijn;

> Over de dag van de beslagname: de buurman zal al geweest zijn, het hooi zal al op geweest zijn, hij zal vroeg geweest zijn;

> De paarden zullen in beslag genomen zijn omdat ze te mager staan en te weinig stro hebben;

> Over de dierenartsverslagen (magere paarden, vermoeden van maagzweren en hoefafwijkingen): die hebben gerold in de piste. Er is bewijs dat de smid ging komen. Printscreen wordt getoond: op 25/10 vroeg () de smid te komen op 15/11 voor 2 merries en een veulen. Een antwoord is niet te zien;

> Op de opmerkingen (vuile stallen, onvoldoende voeder) die sinds 2018 blijven terugkomen: Dat zal telkens geweest zijn als de stallen nog niet gedaan zijn;

> ADVOCAAT: in 2018 gaat het over andere locatie, dat doet hier niets ter zake;

> Op 2 foto's van 14u45: 'dat is het paard dat altijd naar achter stapt' en 'dat klein stukje?'

> Ik kan geen afstand doen, het zijn mijn paarden niet, die mensen hebben daarvoor betaald;

➤ Ik kan koolzaadstro nemen, daar eten ze niet van. Het eten dat ik geef (krachtvoerders en hooi) ga ik verder geven. De weide moet nog verder in orde gebracht worden dat ze op het gras kunnen. De paarden worden minimaal 4x ontwormd, het veulen meer. Ik bestelde horsemint bij de apotheek;

➤ Ik heb nu geen paarden meer, het is nu zo gelopen, ik zal er ook geen meer aankopen

ADVOCAAT: zij zal er geen meer kunnen kopen gezien zij in collectieve schuldbemiddeling zit;

➤ Ik kan al mijn rekeningen betalen. Het eten van de paarden wordt betaald door de eigenaars. Ik heb geen financiële problemen;

➤ Ik vind het spijtig dat jullie niet toegeven dat de paarden op 22/07 niet mager waren en die wel mager zijn teruggekomen. Het dak van de stal zal worden vernieuwd, ik heb al een prijsofferte;

De advocaat van [de eerste verzoekende partij] heeft op 20/11/2024 een verweer overgemaakt:

➤ Foto's van de paarden van voor 22/07/2024, van in het asiel en van na de terugkomst eind augustus;

➤ Foto's van ' , een paard dat in het asiel is overleden (nota: dit paard werd in het asiel nauw opgevolgd door een dierenarts, zij kampte met een ernstige medische problematiek);

➤ Hiermee probeert men aan te tonen dat de paarden in het asiel vermagerd zouden zijn en dat het onrealistisch is dat het gewichtsverlies bij de inspecties na terugkomst reeds verholpen zou zijn;

➤ De paarden zouden dagelijks 20kg hooi krijgen volgens haar cliënte en er was steeds krachtvoer;

➤ De leveringen van hooi en stro op twee maanden tijd tussen 25/08/2024 en 6/11/2024);

➤ Printscreens van contacten met de hoefsmid die wegens vakantie niet eerder kon komen;

➤ Facturen van dierenartskosten;

➤ De vaststelling dat de stallen op 4/11/2024 voldoende ingestrooid waren (echter: tijdens talloze controles voordien én op 5/11/2024 was dit niet het geval);

➤ De paarden worden dagelijks meermaals gevoederd, dagelijks uitgemest en dagelijks uitgelaten;

De verklaringen van [de eerste verzoekende partij] (en het verweer van haar advocaat) kunnen de vaststellingen uit de PV's niet weerleggen. Bovendien blijkt hieruit dat [de eerste verzoekende partij]

➤ geen inzicht toont in de gebrekkige huisvesting en verzorging van de dieren:

« Ondanks alle controles en maatregelen kon zij niet voldoen aan een correcte huisvesting en verzorging van de dieren;

« Zij schuift meermaals naar voor dat de controles steeds gebeurden voordat zij de stallen deed. Nochtans gebeurden de controles op verschillende tijdstippen én is het de bedoeling dat de dieren altijd correct gehuisvest worden. Bij een controle op eender welk moment, moet de huisvesting steeds in orde zijn;

« Zij ontkent en minimaliseert de vaststellingen die gemaakt werden, o.a. de vuile, onvoldoende ingestrooide stallen en dat de dieren onvoldoende voeder kregen;

➤ geen schuldinzicht toont:

« zij ontkent financiële problemen te hebben. In PV

wordt verwezen naar de schuldenlast bij verschillende dierenartsen en - bij een vorige stalverhuurder waar 8 paarden onder bewarend beslag stonden van een deurwaarder:

« zij schuift de schuld af op de buurman, het tijdstip van de controles, de asielen, smid, ...;

➤ tegenstrijdigheden verklaart, bv.: De paarden moeten volgens [de eerste verzoekende partij] nog aan het eten geweest zijn tijdens een controle omstreeks 9u25. Wanneer wordt gewezen naar slechts een handvol restje hooi in één hoek van de stallen, antwoordt zij 'De buurman was al geweest want ik ben hem tegengekomen. Het hooi zal al op geweest zijn. Hij zal vroeg geweest zijn'.

[De tweede verzoekende partij] werd op 13/12/2024 verhoord. Hij verklaarde het volgende:

➤ Ik heb als kind paardgereden. Ik werk in een veevoederbedrijf, o.a. ook voor paarden. Ik ken dus wel iets van voeding. Mijn vriendin heeft ook paarden, deze staan in

➤ Zeker met heb ik een nauwe band dus ik was wel verschoten toen ze weg was, ik dacht dat we goed bezig waren, ik steek er ook wel wat centen in, er wordt gekeken voor een nieuw dak; Ik zou haar dichterbij huis willen zetten maar in de winter is er weinig plaats in maneges;

➤ Ik probeer naar te gaan maar de afstand is ver. Ik ga 3-4x/week. We willen het goed doen;

➤ Toen ik de paarden ging komen ophalen eind juli, had ik nog geen afspraak met een manege. Mijn moeder heeft een weide in die ik kon gebruiken, deze is ook deels van mij, waarom zou ik ze er niet zetten? Er is daar plaats en ook door het financiële luik;

➤ Een buurman, , komt 's ochtends hooi en water geven. Ik ben er meestal in de namiddag na mijn werk. Ik werk tot 16u en op vrijdag tot 12u, dan kan ik vroeger komen. Ik geef hooi en water, zet ze buiten of binnen. De andere eigenares komt ook regelmatig. Mijn zus komt dagelijks;

's Middags wordt er hooi door [de eerste verzoekende partij] bijgevuld, mezelf of de andere eigenaar. We geven ongeveer 100kg hooi (1 grote baal), zeker bij koud weer. In de zomer eten ze meer gras;

Ze worden dan ook uitgemest door één van ons drie. We halen de mest weg met een riek en leggen dan vers stro erop. 's Middags krijgen de paarden krachtvoer (luzerne en korrels) van mijn zus;

➤ Ik laat de paarden binnen en buiten, er wordt niet mee gereden. Ze liepen dagelijks op de weide;

➤ De dierenarts regelt mijn zus, ik heb het nr. in mijn gsm zitten. In samenspraak wordt de dierenarts gebeld als er iets zou zijn. De betaling van wordt geregeld door mezelf, [de eerste verzoekende partij] of [] ;

➤ De hoefsmid wordt ook geregeld door mijn zus, ik heb zijn nr., niet zij[n] naam. Hij komt om de 6-8 weken. Het kan ook iets langer zijn, hij heeft veel werk;

➤ We hebben gezorgd voor meer voedingsstock. Ook naar uitmesten toe, dat er dagelijks iemand is, dat er drinken en hooi wordt gegeven. We staan open voor advies, ik wil de dieren niet verwaarlozen; Zowel als de buurman komen dagelijks, we staan met elkaar in contact via de telefoon;

➤ De kosten van mijn 2 paarden zijn voor mij, de kosten van het hooi deel ik met ;

➤ Ik heb een wrang gevoel bij die controles, was het wel zo slecht? Als er nog iets kan verbeteren, gaan we eraan werken;

➤ Op foto's van onvoldoende ingestrooide stallen: dat is jullie mening. Om 11u10 waren de boxen nog niet uitgemest, het is inderdaad kantje-boordje. Paarden eten ook stro. We zullen meer instrooien;

➤ Op de vaststellingen van 5/11/2024 omstreeks 9u25: dan waren jullie te vroeg zeker?

➤ Ik zal nog meer mijn best doen en nog meer op hameren bij mijn zus en [] om ze beter te verzorgen. Ik heb al gedacht aan koolzaadstro of een onderlaag met schavelingen. Ze zouden zeker terug naar de locatie in [] gaan voor de winter, daarna zien we wel;

➤ De omheining van de weide was stuk sinds 2-3 weken voor de beslagname. We lieten de paarden er op zonder elektriciteit, we waren erbij. De draden lagen net voor de beslagname op de grond;

➤ De paarden zijn deze zomer in beslag genomen en jammer genoeg slechter terug gekomen dan dat ze vertrokken zijn, dat vind ik echt heel erg;

➤ Ik wil mijn paarden echt heel graag terug, zeker met [] heb ik een goede band;

De advocaat van [de tweede verzoekende partij] heeft op 12/12/2024 een verweer overgemaakt, quasi/grotendeels identiek aan dat van de advocaat van [de eerste verzoekende partij], met daarbij enkele extra bijlagen:

➤ Een verklaring van de buurman dat hij 's morgens het water en een portie hooi bedeeft, en 's avonds ook controleert en bijgeeft waar nodig is. De paarden zouden ook op de piste beweging krijgen;

➤ Een verklaring van [] (moeder van betrokkenen) dat zij eigenaar is van de paardenstal en de weide in bruikleen aan [de tweede verzoekende partij] en [] geeft en dat er een nieuw dak zal op komen met enkele licht bundels;

De verklaringen van [de tweede verzoekende partij] (en het verweer van zijn advocaat) kunnen de vaststellingen uit de PV's niet weerleggen. Bovendien blijkt hieruit dat [de tweede verzoekende partij]

➤ geen inzicht toont in de gebrekkige huisvesting en verzorging van de dieren:

« ondanks de opgelegde maatregelen kon hij niet voldoen aan een correcte huisvesting en verzorging van de dieren;

« aangeeft dat de controles steeds gebeurden voordat [de eerste verzoekende partij] de stallen deed. Nochtans gebeurden de controles op verschillende tijdstippen én is het de bedoeling dat de dieren altijd correct gehuisvest worden. Bij een controle op eender welk moment, moet de huisvesting steeds in orde zijn;

« Hij trekt de vastgestelde overtredingen in twijfel i.v.m. o.a. onvoldoende ingestrooide stallen;

➤ geen schuldinzicht toont:

« Hij ziet het probleem niet in dat de paarden terug op de locatie werden geplaatst waar ze reeds eerder in beslag werden genomen;

« Hij schuift de schuld o.m. af op het tijdstip van de controles, de asielen, ...

➤ tegenstrijdigheden verklaart

« bv.: De paarden gingen op de weide, terwijl dit volgens [de eerste verzoekende partij] niet kon door de defecte omheining;

« [] zorgde mee voor de dieren terwijl zij er niets meer mee te maken wilde hebben;

Op 29/08/2024 liet [de tweede verzoekende partij] via mail weten dat hij zijn 2 paarden zou stallen bij ' [] , op 10min van hem. Op 30/08/2024 blijkt echter dat de paarden terug in [] staan.

Bijgevolg kan weinig geloof gehecht worden aan de verklaringen van [de tweede verzoekende partij];

Betrokkenen en hun advocaten verklaren dat [de eerste verzoekende partij] geen eigenaar is van de 2 paarden, maar wel [de tweede verzoekende partij]. [De verzoekende partijen] stonden beiden in voor de verzorging en waren dus verantwoordelijk voor het welzijn van de paarden;

[De verzoekende partijen] schuiven naar voor dat er een nieuw dak op de stal zal geplaatst worden terwijl dit tijdens controles nooit als een probleem werd aanzien. Daarnaast doen zij geen concrete, aanvaardbare voorstellen hoe zij in de toekomst het welzijn van de dieren zullen waarborgen.

Beide betrokkenen kunnen onvoldoende garanties bieden dat

➤ de stallen proper zullen gehouden worden (dagelijks voldoende instrooien,...).

➤ alle (fysiologische én ethologische) behoeften van de dieren zullen ingevuld worden ((medische!) problemen opmerken en gepaste stappen zetten, voldoende aangepaste voeding voorzien, hoeven tijdig laten kappen, ...)

De feiten zijn ernstig en uit de historiek blijkt dat [de eerste verzoekende partij] reeds sinds 2017 gekend is voor onbehoorlijke huisvesting en verzorging van paarden. Zij werd bij de vorige controles en beslagnames steeds ingelicht over een correcte huisvesting en verzorging. Dit heeft echter niet geleid tot het gewenste resultaat, namelijk een verbeterd dierenwelzijn doordat zij onvoldoende gevolg gaf aan de opgelegde voorwaarden. Het heeft bijgevolg geen zin om opnieuw maatregelen op te leggen;

[De tweede verzoekende partij] is pas sinds enkele maanden (augustus/september) betrokken bij de verzorging van de paarden maar hij heeft de paarden wetens en willens terug op de locatie te Lebbeke geplaatst, wetende dat de paarden daar reeds in beslag genomen werden.

Betrokkenen zijn bovendien beide zinnens de paarden terug te brengen naar dezelfde locatie waardoor het risico op herhaling erg groot is;

Betrokkenen tonen weinig schuldbesef en inzicht in de (ernst van de) inbreuken waardoor er geen enkele garantie is dat het welzijn op een aanvaardbaar niveau kan gebracht/gehouden worden;

Bovenstaande wijst erop dat er onvoldoende garanties zijn dat het welzijn van de dieren gewaarborgd kan worden, waardoor een teruggave onverantwoord zou zijn;”

35. De verzoekende partijen voeren aan dat de materiële motiveringsplicht is geschonden op basis van drie concrete kritieken: i) de controles waren maar karig en gebeurden uitsluitend door de politie, ii) de vaststelling dat de stallen karig zijn ingestrooid wordt tegengesproken door het gegeven dat op de dag van de inbeslagname en daags voordien er geen sprake was van vuile of karig ingestrooide stallen, iii) het proces-verbaal betreffende de controle op 26 oktober 2024 vermeldt niets over waar de paarden zich bevinden, terwijl de paarden zich volgens de bestreden beslissingen in de stallen bevinden en het bestuur kan “een verzonnen of afgeleide niet aanwenden als een motivering van hun bestuurshandeling”.

36. De verzoekende partijen gaan met deze punctuele kritieken voorbij aan de omstandige formele motivering van de bestreden beslissingen, die zij niet in hun uiteenzetting betrekken. Evenzeer verliezen de verzoekende partijen uit het oog dat aan een overheidsonderzoek het vermoeden van wettigheid kleeft

en dat, om de onwettigheid van de motieven van de bestreden beslissingen aan te tonen, zij niet mogen volstaan met het louter ontkennen of in vraag stellen van de feitelijke elementen waarop de beoordeling door het bestuur berust. Om het vermoeden van wettigheid te doen wankelen, moeten de verzoekende partijen aanwijzingen verschaffen die het vermoeden wettigen of aantonen dat de door het bestuur in aanmerking genomen gegevens niet juist zijn (zie *supra*, nr. 34). De verzoekende partijen doen dat met hun kritiek niet.

37. Wat de eerste kritiek betreft, blijkt uit de bestreden beslissingen dat zij steunen op de bevindingen van zeven controles over een periode van minder dan twee maanden, waarvan de neerslag is terug te vinden in het administratief dossier. De verzoekende partijen lichten in het verzoekschrift niet toe waarom dit te karig zou zijn, noch waarom de gedane vaststellingen de bestreden beslissingen niet zouden kunnen onderbouwen. In de mate dat hierbij wordt aangevoerd dat de controles “louter” door de politie gebeurden, wordt verwezen naar de beoordeling van het eerste middel.

38. Wat de tweede kritiek betreft, blijkt uit de bestreden beslissingen inderdaad dat op 4 november 2024 – daags voor de beslissing tot inbeslagname – de stallen “proper ingestrooid” zijn. Dit doet evenwel geen afbreuk aan de zes andere vaststellingen, waaronder die op de dag van de inbeslagname, dat te stallen niet of te karig zijn ingestrooid. De verzoekende partijen uiten voorts geen kritiek op het motief dat de stallen dagelijks voldoende moeten worden ingestrooid en dat bij zes op de zeven controles werd vastgesteld dat dit niet het geval was.

39. Wat de derde kritiek betreft, blijkt uit de foto’s gevoegd bij het proces-verbaal betreffende de controle op 26 oktober 2024 wel degelijk dat de paarden zich in de stallen bevinden. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren, blijkt dit gegeven niet verzonnen.

40. De verzoekende partijen geven met hun ongegrond bevonden kritiek wel blijk van een eigen visie op één en ander, maar tonen geenszins de onjuistheid aan van de dragende motieven van de bestreden beslissingen.

41. In de mate dat de verzoekende partijen in de memorie van wederantwoord en de laatste memorie nieuwe argumenten ter adstructie van hun in het verzoekschrift ontwikkelde middel aanvoeren, herhaalt de Raad van State dat de verzoekende partijen die reeds hadden kunnen aanvoeren en ontwikkelen in het verzoekschrift. In die mate geven de verzoekende partijen aldus in wezen, op laattijdige en niet-ontvankelijke wijze, een nieuwe grondslag aan hun middel. Die nieuwe argumenten zijn derhalve laattijdig en niet ontvankelijk.

42. Uit wat voorafgaat, volgt dat het vierde middel ongegrond is.

E. Vijfde middel

Uiteenzetting van het middel

43. In een vijfde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel. Dit vijfde middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“In een vijfde middel voeren verzoekers de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel. Uit de uiteenzetting kunnen volgende klachten worden afgeleid:

Verzoekers sommen de wettelijke voorschriften op waaraan houders van paardachtigen moeten voldoen. Zij menen echter dat er op het terrein meer specifieke normen worden opgelegd die niet bekendgemaakt zijn aan de houders van paarden.

Verzoekers werden niet correct behandeld en zijn geschonden in hun vertrouwen. Zij worden anders bejegend dan asielen die gesubsidieerd worden.

Verzoekers zijn geraakt in hun rechten van verdediging doordat zij niet konden beschikken over een aantal PV's van verhoor en dierenartsenverslagen.

Verweerder fantaseert normen maar dit behoeft geen verdere toelichting.

Ten overvloede betwisten verzoekers dat er onvoldoende voedselvoorraad aanwezig zou zijn, in het bijzonder nu het aanleggen van voorraden naar eigen goeddunken mag plaatsvinden. Ook verwijzen zij naar het feit dat enkele paarden mager blijven in de asielen en dat de natte weide niet meer werd vastgesteld in een latere controle. Verzoekers hernemen het middel in de memorie van wederantwoord.”

44. In de laatste memorie herhalen de verzoekende partijen op parafraserende wijze wat zij reeds in hun eerdere procedurestukken aanvoerden.

Beoordeling

45. Krachtens het zorgvuldigheidsbeginsel moet elk bestuur zich gedragen zoals een voorzichtig en redelijk handelend bestuur, geplaatst in dezelfde omstandigheden. Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt onder meer in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten, die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Het bestuur is onder meer verplicht om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk te onderzoeken, zodat het met kennis van zaken kan beslissen.

Het komt aan de verzoekende partij toe om met concrete gegevens aannemelijk te maken dat de handelwijze van het bestuur niet doet blijken van het vereiste zorgvuldig handelen. Het formuleren door de verzoekende partij van eigen aannames, veronderstellingen en kritieken zonder enig begin van bewijs, volstaat niet om aannemelijk te maken dat de bestreden beslissing op een onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

46. De verzoekende partijen verwijzen vooreerst naar de bepalingen van artikel 4 van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen:

“§ 1. Ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, moet de nodige maatregelen nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domestikatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen.

§ 2. Niemand mag de bewegingsvrijheid van het dier dat hij houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, zodanig beperken dat het aan vermijdbare pijnen, lijden of letsels is blootgesteld.

Wanneer een dier gewoonlijk of voortdurend wordt vastgemaakt of opgesloten, moet het voldoende ruimte en bewegingsvrijheid krijgen, in overeenstemming met zijn fysiologische en ethologische behoeften.

§ 2/1. De paardachtigen die buiten worden gehouden, kunnen opgesteld worden of, indien dit niet het geval is, beschikken over een natuurlijke beschutting of een schuilhok.

§ 2/2. [...]

§ 3. De verlichting, de temperatuur, de vochtigheidsgraad, de verluchting, de luchtcirculatie en de overige milieuvoorwaarden van het verblijf der dieren moeten overeenstemmen met de fysiologische en ethologische behoeften van de soort.
[...].”

Zij voeren aan dat dit de geldende normen zijn, doch dat op het terrein meer specifieke normen worden toegepast, die in het verlengde zouden liggen van richtlijnen uitgevaardigd door de Raad voor Dierenwelzijn, doch die evenwel niet zijn bekendgemaakt. De verzoekende partijen achten zich aldus niet correct behandeld en voeren aan dat hun vertrouwen is geschonden.

47. In weerwil van wat de verzoekende partijen aanvoeren, blijkt uit de bestreden beslissingen niet dat de verwerende partij toepassing zou hebben gemaakt van andere normen dan die vervat in artikel 4 van de wet van 14 augustus 1986. In die mate mist het middel feitelijke grondslag.

Voorts merkt de Raad van State op dat het toetsingskader, vervat in de voormelde bepaling, blijkt geeft van een discretionaire beoordelingsmarge. De verzoekende partijen tonen niet aan dat de verwerende partij te dezen, bij de concrete toepassing ervan, onzorgvuldig is opgetreden. Aldus tonen zij evenmin aan dat hun vertrouwen werd geschonden.

In de mate dat de verzoekende partijen nog aanvoeren dat paardenhouders anders worden bejegend dan asielen die worden gesubsidieerd, stelt de Raad van State vast dat de verzoekende partijen deze grief niet nader toelichten, zodat die niet ontvankelijk is.

48. Voorts geven de verzoekende partij een relaas over hoe het bekomen van inzage in bepaalde stukken van het administratief dossier, in het kader van de openbaarheid van bestuursdocumenten, volgens hen te werk gaat. De verzoekende partijen besluiten daaruit dat zij hun verweer deels blindelings hebben moeten voeren en dat dit hun recht van verdediging schendt.

49. Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging is, behoudens andersluidend voorschrift, alleen van toepassing in strafzaken, tuchtzaken en op bestraffende bestuurlijke maatregelen.

De beslissing waarbij een bestemming wordt gegeven aan dieren die in beslag zijn genomen in toepassing van de regelgeving inzake dierenwelzijn, is geen “straf”, maar een louter bestuurlijke maatregel, die ertoe strekt het dierenwelzijn te verzekeren. Het recht van verdediging is te dezen bijgevolg niet van toepassing.

50. In de mate dat de verzoekende partijen aanvoeren dat de verwerende partij “voor zichzelf normen fantaseert, doch nu verzoekers geen voortijdige inzage verkregen in het administratief dossier van verweerder [...] zulks geen verdere toelichting [behoeft]”, stelt de Raad van State vast dat met dit niet nader toegelichte standpunt de verzoekende partijen geen schending van het zorgvuldigheidsbeginsel aantonen.

51. “Ten overvloede” voeren de verzoekende partijen nog aan dat, in replek op de herhaalde vaststelling dat er te weinig voeder voorradig zou zijn geweest, geen enkele wetgeving aangeeft hoeveel voorraad voeding men dient te hebben.

52. Met deze kritiek spreken de verzoekende partijen op zich niet de talrijke vaststellingen tegen dat de paarden niet of amper over hooi beschikten, dat de voedervoorraad zeer miniem was en dat de voederzakken maar matig waren gevuld. Met deze grief tonen de verzoekende partijen derhalve evenmin aan dat de verwerende partij onzorgvuldig is opgetreden.

53. Ook de kritiek van de verzoekende partijen dat de paarden veertien dagen na de inbeslagname en nadat ze al die tijd waren ondergebracht in een asiel, blijkens een dierenartsverslag nog steeds erg mager waren, doet niet anders oordelen. Deze vaststelling doet immers op geen enkel wijze afbreuk aan

de motieven van de bestreden beslissingen en toont derhalve evenmin enig onzorgvuldig handelen van de verwerende partij aan.

54. Tot slot voeren de verzoekende partijen aan dat de zogenaamde vaststelling op 16 juli 2024, dat er geen droge plek was op de weide, onbewezen is en dat bij de daaropvolgende controles geen natte weide meer werd vastgesteld, waaruit zij afleiden dat de verwerende partij “zijn eigen inbreuken als wet probeert door te voeren” zonder rekening te houden met de context.

55. Niettegenstaande uit een aanvankelijk proces-verbaal van 22 juli 2024 blijkt dat door de lokale politie op 16 juli 2024, naar aanleiding van een melding bij de dienst Dierenwelzijn van 14 juli 2024, werd vastgesteld dat de paarden op een weide/piste stonden “waar geen enkel droog stuk was”, wordt deze vaststelling niet overgenomen in de bestreden beslissingen. De bestreden beslissingen steunen dus niet op de bekritiseerde vaststelling, zodat deze kritiek niet tot de nietigverklaring van de bestreden beslissingen kan leiden.

56. In de mate dat de verzoekende partijen in de memorie van wederantwoord en de laatste memorie nieuwe argumenten ter adstructie van hun in het verzoekschrift ontwikkelde middel aanvoeren, herhaalt de Raad van State dat de verzoekende partijen die reeds hadden kunnen aanvoeren en ontwikkelen in het verzoekschrift. In die mate geven de verzoekende partijen aldus in wezen, op laattijdige en niet-ontvankelijke wijze, een nieuwe grondslag aan hun middel. Die nieuwe argumenten zijn derhalve laattijdig en niet ontvankelijk.

57. Uit wat voorafgaat, volgt dat het vijfde middel ongegrond is.

F. Zesde middel

Uiteenzetting van het middel

58. In een zesde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het proportionaliteitsbeginsel. Dit zesde middel, zoals

uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“In een zesde middel voeren verzoekers de schending van het proportionaliteitsbeginsel aan.

De ernst van de feiten is nooit zorgvuldig vastgesteld. Het gaat om controles uitgevoerd door de lokale politie en om momentopnames. Verzoekers menen dat de huisvesting niet te allen tijde in orde kan zijn. Dit zou onmogelijk zijn.

Ondanks alle inspanningen en het voldoen aan de andere wettige regelingen gaat Dierenwelzijn zonder voorafgaand onderzoek door een deskundige over tot een tweede beslagname.

Verzoekers hernemen het middel in de memorie van wederantwoord.”

59. In de laatste memorie verwijzen de verzoekende partijen vooreerst naar hun repliek op het auditoraatsverslag, wat het eerste middel betreft, en herhalen zij voorts wat zij reeds in hun eerdere procedurestukken hebben uiteengezet.

Beoordeling

60. De verzoekende partijen bekritisieren in dit middel dat “tot een tweede inbeslagname” werd overgegaan, ook al i) is de ernst van de feiten nooit zorgvuldig vastgesteld, ii) wordt geen rekening gehouden met het feit dat het om levende dieren gaat die rondlopen, iii) is het “de reinste onzin” dat op elk moment van controle de huisvesting van de paarden in orde moet zijn, en, iv) hebben zij bijkomende foto’s bezorgd van de huisvesting en het voeder van de paarden.

Het zesde middel is derhalve uitdrukkelijk gericht tegen de beslissing tot inbeslagname, niet de bestreden beslissingen.

61. De Raad van State verwijst opnieuw naar artikel 42 van de wet van 14 augustus 1986, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de bestreden beslissingen, en herhaalt dat de beslissing tot inbeslagname van rechtswege is opgeheven ingevolge de bestreden beslissingen, zodat de vordering in de mate dat ze is gericht tegen de beslissing tot inbeslagname geen voorwerp

meer heeft en aldus niet ontvankelijk is, alsook dat de argumenten in de laatste memorie van de verzoekende partijen niet anders doen oordelen (zie *supra*, nr. 25).

62. Uit wat voorafgaat, volgt dat het zesde middel niet tot de vernietiging kan leiden.

G. Zevende middel

Uiteenzetting van het middel

63. In een zevende middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het redelijkheidsbeginsel. Dit zevende middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift en de memorie van wederantwoord, is door het auditoraat begrepen en samengevat als volgt:

“In een zevende middel voeren verzoekers de schending aan van het redelijkheidsbeginsel.

De bestreden beslissingen steunen op speculaties. Dierenwelzijn heeft benevens het aspect van Dierenwelzijn, waarin zij volledig buiten haar bevoegdheid is getreden, blijk gegeven geen notie te verlenen aan het menselijke aspect. De verwerende partij stelt zich op als een onzorgvuldige en nalatige overheid verstoken van elke objectiviteit.

Verzoekers hernemen het middel in de memorie van wederantwoord.”

64. In de laatste memorie voegen de verzoekende partijen daaraan toe dat uit de andere middelen blijkt dat de bestreden beslissingen afwijken van een normaal beslissingspatroon, daar ze niet steunen op gedegen controles en waarachtige vaststellingen. Ondanks een gedragsverandering bij de verzoekende partijen is men toch overgegaan tot de bestreden beslissingen, terwijl minder verregaande maatregelen mogelijk waren.

Beoordeling

65. Een schending van het redelijkheidsbeginsel (of van het evenredigheidsbeginsel, dat er een bijzondere toepassing van is) als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, veronderstelt dat het bestuur bij het nemen van de

beslissing onredelijk heeft gehandeld, met andere woorden dat zij de haar toegekende discretionaire beoordelings- of beleidsvrijheid onjuist heeft gebruikt. Van een schending van het redelijkheidsbeginsel (en van het evenredigheidsbeginsel) kan slechts sprake zijn wanneer een beslissing, waarvan is vastgesteld dat ze berust op deugdelijke grondslagen, inhoudelijk dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon of, nog, er een zodanige wanverhouding bestaat tussen die motieven en de inhoud van de beslissing, dat het niet denkbaar is dat een ander zorgvuldig handelend bestuur in dezelfde omstandigheden tot die besluitvorming zou komen of die beslissing zou nemen. De Raad van State is in de uitoefening van zijn wettigheidstoezicht enkel bevoegd om, desgevraagd, na te gaan of het bestuur op grond van de juiste en correct beoordeelde feitelijke gegevens, in redelijkheid tot de bestreden beslissing is kunnen komen. Het komt de Raad van State evenwel niet toe zijn beoordeling in de plaats te stellen van die van het bevoegde bestuur.

De Raad van State gaat bij de beoordeling van de redelijkheid of de evenredigheid van de bestreden beslissing uit van de feiten zoals ze blijken uit de bestreden beslissing en waarvan verzoeker de onwettigheid niet heeft aangetoond, getoetst aan de door verzoeker in het middel aangevoerde argumenten die volgens verzoeker doen blijken dat de bestreden beslissing het redelijkheids- of het evenredigheidsbeginsel miskent.

66. Uit de bestreden beslissingen blijkt dat ze steunen op veelvuldige vaststellingen en dierenartsverslagen, waarvan de verzoekende partijen de onjuistheid noch de onwettigheid hebben aangetoond, en dat ook de door de verzoekende partijen afgelegde verklaringen en hun verweer werden betrokken bij de besluitvorming. Uit al die gegevens leidt de verwerende partij onder meer af dat de verzoekende partijen geen inzicht tonen in de gebrekkige huisvesting en verzorging van de dieren, geen schuldinzicht vertonen en dat hun verklaringen tegenstrijdigheden bevatten. Voorts verwijzen de bestreden beslissingen naar de historiek, waaruit blijkt dat de eerste verzoekende partij al sinds 2017 gekend is voor onbehoorlijke huisvesting en verzorging van paarden en dat vorige controles en inbeslagnames niet tot het gewenste resultaat hebben geleid. De bestreden

beslissingen besluiten dat er onvoldoende garanties zijn dat het welzijn van de dieren kan worden gewaarborgd, zodat een teruggave van de dieren onverantwoord zou zijn (zie *supra*, nr. 34).

Met de argumentatie dat de bestreden beslissingen steunen op speculaties, de verwerende partij volledig buiten haar bevoegdheid is getreden en geen aandacht had voor het menselijk aspect, alsook onzorgvuldig en nalatig is geweest, maken de verzoekende partijen niet aannemelijk dat het niet denkbaar is dat een ander zorgvuldig handelend bestuur in dezelfde omstandigheden tot dezelfde besluitvorming zou komen. Deze argumentatie is niet onderbouwd noch gestaafd en volstaat derhalve niet om het vermoeden van wettigheid, waarmee de bestreden beslissingen zijn bekleed, te weerleggen.

67. De argumenten in de laatste memorie van de verzoekende partijen tonen evenmin de onredelijkheid van de bestreden beslissingen aan.

In de mate dat de verzoekende partijen nog verwijzen naar hun overige middelen, volstaat de vaststelling dat geen van die middelen hiervoor gegrond werd bevonden.

Het standpunt dat er een gedragsverandering was bij de verzoekende partijen, daar er de dag voor de inbeslagname en de dag van de inbeslagname er geen opmerkingen waren, mist feitelijke grondslag. Hoewel naar aanleiding van de controle op 4 november 2024 weliswaar wordt vermeld dat de stallen proper zijn ingestrooid en er drinkwater aanwezig is, stellen de inspectiedienst Dierenwelzijn en de lokale politie bij een nieuwe controle een dag later, opnieuw inbreuken vast, zoals blijkt uit het navolgend proces-verbaal

- “> Verschillende paarden zijn nog steeds mager;
- > Geen enkel van de 5 paarden beschikt over ruwvoeder, met uitzondering van 1 stal waarin in de hoek van de stal op de grond een handvol restje hooi ligt.
- > Geen enkel van de 5 paarden beschikt over een voldoende droog en comfortabel ligbed, de betonvloer is duidelijk zichtbaar door de dunne laag vuil en nat stro;

- Er is slechts een kleine voedervoorraad voor het aantal aanwezige paarden.
- Er is slechts een kleine stro voorraad voor het aantal aanwezige paarden.”

Ook het argument dat de verwerende partij andere maatregelen kon treffen, zoals de teruggave van de dieren onder waarborg, doet niet anders oordelen. Het bestuur beschikt bij de keuze van de bestemmingsbeslissing over een discretionaire beoordelingsvrijheid. Gelet op de vaststellingen die aan de bestreden beslissingen ten grondslag liggen en die door de verzoekende partijen niet zijn weerlegd, overtuigen de verzoekende partijen niet dat de verwerende partij niet in redelijkheid tot de bestreden beslissingen is kunnen komen.

68. Uit wat voorafgaat, volgt dat het zevende middel ongegrond is.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden, ieder voor de helft, verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 800 euro, een bijdrage van 48 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 924 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, op tien juli tweeduizend zesentwintig, door
de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

		kamervoorzitter,
	,	staatsraad,
	,	staatsraad,
bijgestaan door		
	,	griffier.

De griffier

De voorzitter